

Sprekend Humanisme

Uitwerking van het interview met:

Garmt Stuiveling (1907-1985)

Datum	: 1984
Lokatie	: Onbekend
Onderwerp(en)	: Herinneringen aan Henriëtte Roland Holst, de Russische revolutie, het socialisme, de brief van Silone, haar persoon, haar poëzie, verschillen tussen haar en Herman Gorter.

Duur interview	: 24:06 (min/sec)
Naam / functie interviewer(s)	: N.v.t.
Kader/context	: Herinneringen aan Henriëtte Roland Holst.
Niveau van uitwerking	: Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking)
Drager	: Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband WAV bestand
Format en bestandsnummer	: WAV/MP3-133-B

Datum uitwerking	: 19 november 2015
Uitgewerkt door	: Marieke Nap

Respondent	: G. (Garmt) Stuiveling (1907-1985)
-------------------	-------------------------------------

In 1950 werd Garmt Stuiveling benoemd tot buitengewoon hoogleraar Taalbeheersing. Hij was hoogleraar Nederlandse letterkunde en Taalbeheersing van 1956-1972, beide aan Gemeentelijke Universiteit Amsterdam.

Hij schreef gedichten, kritieken, essays, een toneelstuk in verzen (*Erasmus*), een biografie over Jacques Perk en enkele literair-historische boeken.

Als voorzitter van het Multatuli-genootschap droeg hij bij tot de oprichting van het Multatuli-museum in Amsterdam. Ook was hij bestuurslid van het Letterkundig Museum en de Nederlandse Vereniging van Letterkundigen, verder voorzitter van de Henriëtte Roland Holst-stichting.

Stuiveling was pacifist en geheelonthouder. Hij bekleedde vooraanstaande posities binnen diverse organisaties, instellingen en verenigingen, zoals de Jongeren Vredesactie (JVA) en het Kunstenaars Centrum voor Geestelijke Weerbaarheid.

In 1928 werd hij lid van de SDAP, maar hij bedankte hiervoor in 1932. Van 1946 tot 1962 was Stuiveling PvdA-gemeenteraadslid in Hilversum.

Na de oorlog raakte Stuiveling betrokken bij de oprichting van het Humanistisch Verbond (HV). Hij bekleedde hierin bestuursfuncties en verrichtte vele werkzaamheden, was onder meer lid van de Commissie tot Herziening van de Beginselverklaring (1953-1955) en redacteur van het tijdschrift *Rekenschap*.

Ook speelde hij een belangrijke rol bij de komst van humanistische radiolezingen in het VARA-programma *Geestelijk Leven*. Zijn lezingen werden gepubliceerd in de periodiek *Woord van de Week*.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00:00	Russische revolutie	[<i>begin ontbreekt - MN</i>] Het geloof in de toekomst en in eigen kracht was een slechte visie op wat er werkelijk in West-Europa gebeurde. Henriëtte Roland Holst had gehoopt dat de wereldrevolutie in Rusland zou zijn begonnen. Maar de arbeidersbeweging was nog niet klaar en Rusland ging duidelijk de kant op van een dictatuur. Het gebruik van geweld vond ze afschuwelijk, ook tegen eigen partijgenoten. Ze had toen uit de CPN moeten gaan.
02:55	Brief van Silone	Kik Delprat regelde dat de brief van de Italiaanse schrijver Silone bewaard werd. Volgens Stuiveling een ongelooflijk document van een van de laatste belangrijke internationale ogenblikken uit het leven van Henriëtte Roland Holst.
04:39	Citaat gedicht	"Wij zullen u niet zien, lichtende Vrede / wij zullen niet voelen uw weligheid

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		van onze lippen."
07:33	Henriëtte Roland Holst als persoon	<p>Stuiveling vindt haar een van de meest indrukwekkende persoonlijkheden in zijn leven, qua karakter, talent en aanwezigheid.</p> <p>Ze spraken veel over actuele zaken in buiten- en binnenland: Hitler, Mussolini, de opkomende oorlogsdreiging en de crisis.</p> <p>Van 1949 tot 1952 bespraken ze vooral herinneringen en zaken die Stuiveling moest weten om zijn volmacht te kunnen waarmaken. Ook verschaftte ze hem informatie over Gorter, Rosa Luxemburg en haar familie, hoewel ze vrij gesloten en tamelijk gecompliceerd was.</p> <p>Ze was aristocratisch in heel haar zijn en had niet de minste neiging om dat te camoufleren.</p>
11:10	Verskil Herman Gorter en Henriëtte Roland Holst	<p>Herman Gorter en Henriëtte Roland Holst verschilden sterk. Waar het Gorter om de mensheid ging, dus min of meer abstract, ging het Henriëtte Roland Holst om de mensen. Gorter schreef zijn poëzie nauwelijks voor lezers, dat deed zij wel. Ze wilde communiceren met lezers van nu en later over de problemen van de mensen van nu en later.</p> <p>Dat verschil zit in de kern van haar wezen, haar verhouding tegenover de concrete medemens.</p> <p>Gorters taalgebruik is wel concreter, maar Roland Holst is concreter in haar verhouding tot de mensen.</p>
15:11	Mensbeeld	<p>Men verweet Gorter zijn dogmatisme en Henriëtte haar karakterloosheid, maar men vergist zich in beide gevallen. Henriëtte Roland Holst liet door de mond van Thomas Moore heel duidelijk merken wat zij van de wereld en van de mensheid vond: "Ik erken geen trouw die bindt in het slechte."</p>

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
19:49	Moderne Prometheus	Ze wilde schrijven voor de mensen en haar ideaal uitdragen. Met bijvoorbeeld het gedicht <i>Moderne Prometheus</i> moet dat zeker gelukt zijn. Ze gaf hierin haar commentaar op het neerslaan van de Spoorwegstaking van 1903. Acteur Joost Sternheim bracht het gedicht op licht pathetische wijze.
22:20 - 24:06	Laatste woord	Het laatste woord is van de dichteres zelf, in het laatst van haar leven, bij de opening van het Henriëtte Roland Holst-huis op de Veluwe. In haar woorden staan kameraadschap, socialisme en vuur centraal.
24:06	Einde	